

Брисел, 21. октобра – Хелена Ранта (62), фински стоматолог форензичар и члан међународне комисије која је својевремено истраживала догађаје у селу Рачак уочи бомбардовања НАТО-а СР Југославије, у својој прошле недеље објављеној биографији наводи да је извештај о томе писала под притиском Вилијама Вокера и Министарства спољних послова Финске.

Вокер, који је био начелник мисије ОСЦЕ на Косову и Метохији у зиму 1999. године, преломио је дрвену оловку напола и гађао њеним деловима Ранту, јер није био задовољан њеним наводима у којима она није користила „довољно убедљив језик” када је реч о српским злочинима, стоји у књизи финске форензичарке. Када је реч о притисцима из МСП-а, Ранта тврди да су јој тројица цивилних службеника путем и-мејлова тражили „дубље закључке”.

„Још чувам те мејлове”, казала је Ранта на представљању књиге у Хелсинкију.

У лето 2000. године она је предала извештај Трибуналу за ратне злочине у Хагу, а сажетак извештаја је проследила државама чланицама ЕУ. У аутобиографској књизи она наводи да је шеф у политичком одељењу МСП-а Перти Торстила, који је данас државни секретар, тражио од ње да из извештаја избаци један коментар у којем је критиковала администрацију Министарства спољних послова. Званичници МСП-а такође су се надали да ће Ранта повући резултате истраживања о броју испаљених метака и податак колико је тих метака заиста било смртоносно.

Торстила је изјавио да је изненађен наводима Хелене Ранте. Према његовим речима, имали су изузетно отворену и блиску сарадњу на Косову. Ранта је раније већ наговестила да ће рећи истину о догађајима у Рачку, када је прошле године у документарном филму „Крај – осуђени на прогонство” руским ауторима Јевгенију Баранову и Александру Замислову испричала да је „Вокер био ужаснут резултатима наше истраге”.

„Била сам збуњена и нисам била спремна да му одговорим. Та тела су припадала терористима, српским војницима и становницима села. Овај извештај који вам сада показујем никада није објављен, а његов садржај мало ко зна. Сада сам спремна да јавно говорим о резултатима истраге”, казала је Ранта показујући оригинални извештај пред камером.

Међутим, 1999. године финска форензичарка изјавила је пред новинарима: „Да, ово је злочин против човечности”, а све остало је историја.

Фински новинар Ари Русила, експерт за Балкан, наводи у ауторском чланку поводом Рантине књиге да се она током истраге усредредила на форензичко истраживање не заузимајући став у корист једних или других и да је покушала да се огради од политичког утицаја, али да је од почетка радила под притиском. Он даље наводи да постоји раширено мишљење да је Вокерова улога у Рачку била да помогне ОВК у креирању масакра који би био приписан српским снагама и да се на тај начин пронађе изговор за војну интервенцију. ОВК је сакупила своје погинуле после борбе, обукла их у цивилну одећу, а затим позвала посматраче.

Хелена Ранта радила је на Балкану и у Ираку, истраживала је поплаву у Естонији, као и жртве цунамија на Тајланду 2004. године када је погинуло више од 200 финских туриста. Била је такође један од сведока на суђењу Слободану Милошевићу 2003. године у Хагу.

Тим поводом је својевремено изјавила: „Милошевић је требало да разговара са мојим бившим мужем. Он би му сигурно рекао да није добра идеја препирати се са мном.”

О смрти Милошевића рекла је да је не узнемирује чињеница да је умро током суђења, јер „многи други оптуженици чекају своје пресуде”.

В. Јокановић

[Политика 22/10/2008]